

Aktionslæring Film 1

En undersøgende skolekultur med fokus på alle børns lærings- og deltagelsesmuligheder

Den Mangfoldige Folkeskole

- Samtlige 11 nordjyske kommuner og Professionshøjskolen UCN er gået sammen om det treårige projekt "Den Mangfoldige Folkeskole."
- Målet er at styrke alle elevers lærings- og deltagelsesmuligheder i skolen.

Mål for lærere og pædagoger er, at

- der arbejdes med et fælles fundament ift. børnesyn, pædagogiske og didaktiske tilgange.
- der er skabt en kultur for tilbagevendende undersøgelser af almen praksis og "best practice".
- nye indsatser og strukturer løbende afprøves og implementeres i praksis, så den fælles kerneopgave hele tiden kvalitetsudvikles.

Men hvad er aktionslæring, og hvad får skoler ud af at arbejde aktionslæringsbaseret?

2 film om aktionslæring i skolen

Film 1:

- Hvad er aktionslæring?
- Hvordan understøtter aktionslæring en undersøgende skolekultur med fokus på alle børns lærings- og deltagelsesmuligheder?

Film 2:

- Hvordan kan skoler arbejde aktionslæringsbaseret med afsæt i læringssamtalen?
- Hvilke opmærksomhedspunkter er vigtige, når skoler arbejder med afsæt i aktionslæring og læringssamtalen?

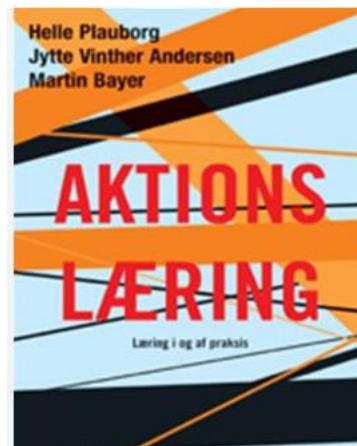
Målet med de 2 film er at give en praksisnær guide til, hvordan arbejdet med aktionslæring kan se ud.

Flere teoretiske positioner omkring aktionslæring.

- det her er vores i Den Mangfoldige Folkeskole

Vi er særligt inspireret af:

- Plaugborg, H., Andersen, J.V., og Bayer, M. (2007) **Aktionslæring – læring i og af praksis.** Hans Reitzels Forlag.
- Madsen, B. (Red.) (2010) **Aktionslæringens DNA.** VIA Systeme.
- Molbæk, M. og Junker Harbo, L. (2019) **Aktionslæring. Udvikling af arbejdet og samarbejdet i skolens praksis.** Dafolo.

5 citater fra lærere og pædagoger

- Hvad kan aktionslæring?

- *”Før aktionslæringsforløbet kunne vi være meget hurtige til at snakke om noget og tage en beslutning. Nu er vi bedre til at få det vendt; hvad kan fordele og ulemper være ved det og det? Hvordan kan vi tænke det ind, og er der andre perspektiver? Vores handlinger i praksis er mere overvejede. Det betyder, at der er bedre muligheder for deltagelse for børnene. Vi skaber fokus på én ting. I stedet for, at vi gør noget forskelligt. Nu går vi den samme vej og ser, hvordan det virker.”*
- *”Aktionslæring er meget praksisnært. Vi har fået bundet vores egen praksis op på teorier.”*
- *”Systematikken er god i aktionslæring, og vi vender tilbage igen og igen og får noget gjort til virkelighed. Aktionslæringens struktur gør, at vi hele tiden bygger videre på noget – tager skridt sammen og sætter nye prøvehandling i gang. Til fælleskommunale møder får man mange ideer, men det er vildt svært at omsætte dem ind i praksis.”*
- *”I aktionslæringsforløbet er vi blevet mere bevidste om, hvad vi går og foretager os. Vi er blevet bedre til at sætte ord på og forklare, hvordan vores handlinger hænger sammen med vores børnesyn.”*
- *”Når vi sætter prøvehandling i gang i aktionslæring, indsamle vi data. Vi er undersøgende på, om det, vi tror er rigtigt, også er rigtigt. I aktionslæring får vi andre øjne på. Det, vi troede var problemet, er slet ikke problemet. Det er noget helt andet, som virker”*

Aktionslæring er

- En måde at skabe **fælles** og **bæredygtige** forbedringer i skolens praksis. Vedvarende, langsommelig og systematisk videreudvikling af de professionelles praksis.
- En tilgang, hvor de professionelle **udvikler ny viden** og nye måder at forstå og håndtere konkrete dilemmaer og udfordringer på.
- En **konkret ramme** som guider de professionelle i forhold til at **reflektere over og handle i** deres pædagogiske og didaktiske praksis. Fra viden til handlinger i praksis.
- En forståelse af, at man ikke alene kan tænke sig til forbedringer i praksis. Man må **prøve af** og gøre sig erfaringer. Og disse erfaringer har betydning for de efterfølgende refleksioner. En **cirkulær tænkning** med fokus på **oversættelse** ind i praksis.

Aktionslæringens ramme

De 5 faser

Fase 1: Mål

- Hvilken udfordring i praksis vil I gerne ændre ved?
- Hvilke konkrete og realistiske mål vil I gerne opnå?

1. Mål

Fase 2: Handling

- Hvilke konkrete prøvehandlinger vælger I at sætte i værk for at opnå jeres mål?
- Hvorfor netop disse prøvehandlinger?
- Hvilken teori, praksiserfaringer og observationer kan hjælpe jer?

2. Prøvehandlinger

En analyse af praksis

Fase 3: Tegn/data

- Hvordan vil I se, at I er på rette vej?
- Hvordan vil I observere og beskrive de tegn, som I ser?
- Hvilken data har I brug for?

3. Indsamle tegn/information/data

Fase 4: Analyse og refleksion

- Her reflekterer I over prøvehandlinger og tegn i forhold til det konkrete mål, som I gerne ville opnå.

4. Analyse og refleksion i forhold til tegn/data

Fase 5: Evaluering og justering

- Her beslutter I, hvad der bliver "ny" praksis, og om der er brug for at sætte nye mål og afprøve nye handlinger.

5. Evaluering og justering

Fastholdelse af prøvehandling

Problemstilling/fokus

Hvad vil vi opnå?

Prøvehandling

Hvad gør vi konkret i praksis

Hypotese

Hvad tror vi, der kommer til at ske?

Observation

Hvad får vi øje på?

Aktionslæring kan noget!

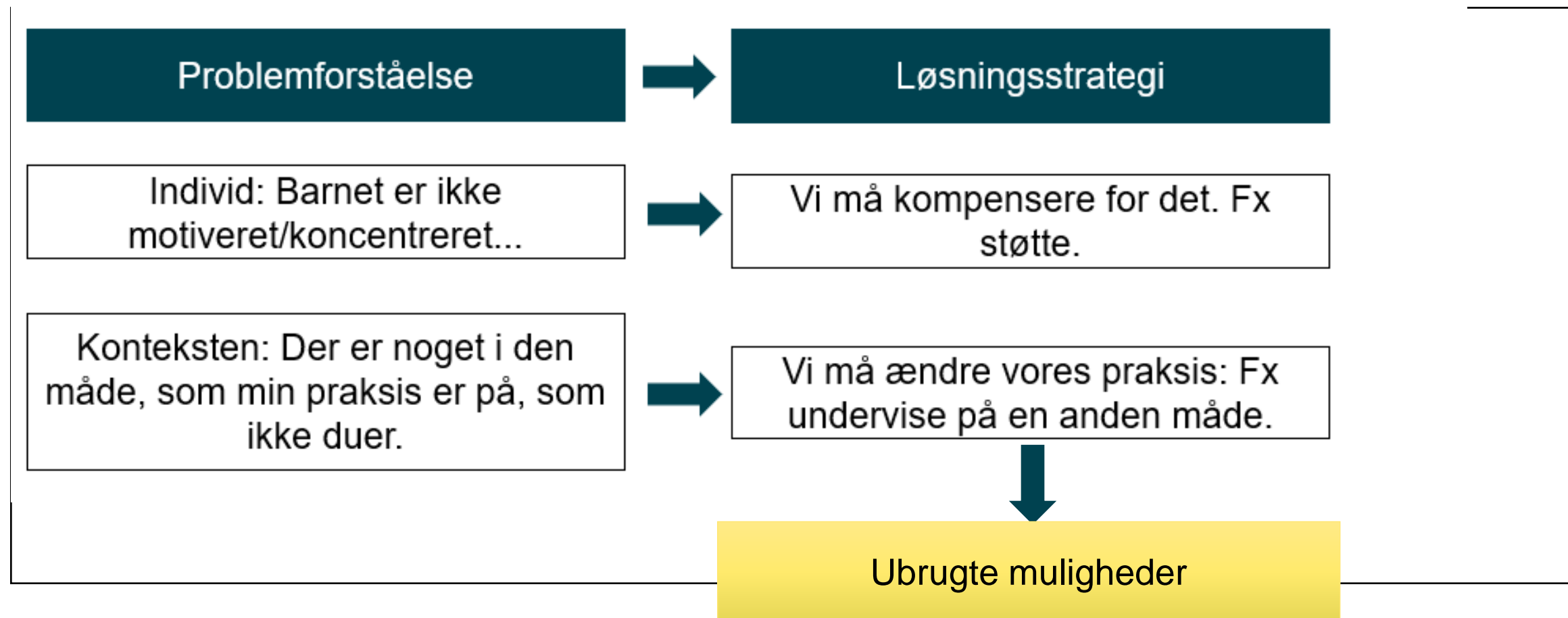
- Bevæge sig fra en definerende skolekultur til en undersøgende skolekultur.
Sådan er det! ➡ Hvorfor er det sådan?
- De professionelle udfordrer antagelser og forståelser og finder ubrugte muligheder/nye veje at gå.
- Forbedringer i praksis med afsæt i det, som rører sig i praksis. Men samtidig en tæt kobling til den kultur, som de professionelle er en del af. Børnesyn og læringssyn.
- Didaktiske og pædagogiske refleksioner som bliver til konkrete handlinger i praksis. Som igen bliver til viden om, hvad der virker og ikke virker, når målet er at skabe lærings- og deltagelsesmuligheder for alle børn.
- Flytte udfordringer fra individet til det professionelle fællesskab. Professionelt læringsfællesskab.
- Bygger bro mellem teori/forskning og praksisviden. 2 vidensformer, der spiller sammen.

1. Aktionslæring og mestringsoplevelse

- Aktionslæring understøtter lærerens oplevelse af mestring, da teamet i fællesskab finder frem til løsninger på konkrete udfordringer.
- Læreres mestringsoplevelser (self-efficacy) har afgørende betydning for at kunne skabe inkluderende fællesskaber. Det vil med andre ord sige, at når fagprofessionelle i skolen har positive mestringsoplevelser i forhold til at skabe rammerne for inkluderende undervisning og mere mangfoldige fællesskaber, så har det en positiv betydning for såvel holdninger til inklusion og mangfoldighed i skolen samt de konkrete inkluderende tiltag, som den enkelte lærer eller pædagog foretager sig.
- Mestringsfællesskaber: Teamets overbevisning om og tro på dets kollektive kapacitet til at gøre en positiv forskel for en elevgruppe.

(Hehir et al, 2016; Letzel et al, 2020; Savolainen et al, 2020
Donohoo, 2017)

2. At udfordre problemforståelser gennem aktionslæring

3. I aktionslæring kommer vi hele vejen rundt.

Single-loop-læring: Forbedre og udvikle inden for de givne rammer. Her stiller vi ikke spørgsmål til de antagelser og forståelser, som vi baserer vores praksis på. Det er her vi drifter i forhold til den givne ramme, som der er.

Double-loop-læring: Forholde sig nysgerrigt og undersøgende til, hvorfor praksis forholder sig, som den gør. Her reflekteres der over rammerne, børnesynet osv. Er det mon den mest hensigtsmæssige ramme i forhold til det mål, som vi er sat i verden for at nå: Alle børns lærings- og deltagelsesmuligheder?

Organisatorisk læring: Hvordan kan organisationen/skolen understøtte såvel single-loop-læring og double-loop-læring?

Lad os slutte af med et citat:

”Og selvfølgelig kan man aflæse aktionslæringsprojektet i børnenes læring og trivsel. Når man arbejder med sig selv, sætter det spor. Vi kigger på vores egen praksis og tager ansvar. Det handler om den kontekst, som børnene møder her i skolen.”

(Lærer 6.klasse)

